

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Sipos Ottó ügyvéd által képviselt I. rendű és II. rendű felpereseknek a dr. Máté Ernő ügyvéd által képviselt alperes ellen bérmegállapodás megsértéséből eredő igény iránt a Kaposvári Munkaügyi Bíróság előtt 5.M.118/2009. szám alatt megindított és másodfokon a Somogy Megyei Bíróság 3.Mf.21.012/2009/3. számú jogerős ítéletével befejezett perében az említett számú másodfokú határozat ellen a felperesek által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

### **í t é l e t e t :**

A Legfelsőbb Bíróság a Somogy Megyei Bíróság 3.Mf.21.012/2009/3. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felpereseket, hogy tizenöt nap alatt fizessenek meg az alperesnek egyenként 10.000 (tízezer) forint + 2500 (kettőezer-öttszáz) forint ÁFA felülvizsgálati eljárási költséget.

A felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli.

### **I n d o k o l á s**

A felperesek a keresetükben a 2006. évi alágazati kollektív szerződésbe foglalt bérmegállapodásra hivatkozva annak megállapítását kérték, hogy az alperes megsértette annak 3. és 6/a. pontjában foglaltakat. Ezért kérték az alperes munkáltató kötelezését arra, hogy a társaságnál 2006. évre 2,7 %-os mértékű átlagos keresetfejlesztést hajtson végre a 2006. szeptemberi 8,1 %-os tarifaemelésre tekintettel.

A Kaposvári Munkaügyi Bíróság 5.M.118/2009/5.számú ítéletével a felperesek keresetét elutasította.

A tényállás szerint a közúti közlekedési alágazat kollektív szerződése megkötésére a felperesek, mint munkavállalói érdekképviselői szervek és 24 személyi fuvarozó ... társaság - köztük az alperes - nevében a ... Szövetsége, mint munkavállalói érdekképviselői szervezet volt jogosult. Az alágazati kollektív szerződés 1. számú mellékletét képezte a szerződő felek mindenkori éves bérmegállapodása, melyet 2006. évre vonatkozóan 2005. október

25-én írtak alá. Ennek 3. pontja arról rendelkezett, hogy "2006.évben a keresetfejlesztés mértéke az átlagos helyközi tarifaemelés mértékével egyező. Átlagos helyközi tarifaemelés mértékét egyrészt a 2005. október 15-től már hatályos tarifaemelési mérték áthúzódó hatása, másrészt a 2006. évben végrehajtott további tarifaemelés mértékének súlyozott havi átlaga együttesen adja. Amennyiben az OÉT keresetnövelési ajánlata ennél nagyobb, annak megfelelő keresetfejlesztést kell végrehajtani." A megállapodás 6/a. pontja szerint "a Társaságnak az alágazati megállapodás, mint kötelező minimum alkalmazása mellett lehetősége van arra, hogy helyi bérmegállapodásokban ennél magasabb mértékű jövedelemfejlesztésben állapodjanak meg."

A felperesek perbeli álláspontja szerint e megállapodás alapján 2006. évben mindösszesen 6,7 %-os munkahelyi keresetfejlesztést kellett volna végrehajtani, azért, mert a 82/2005.(X.1.) GKM rendelet alapján 2005. október 15-től hatályos tarifaemelési mérték áthúzódó hatása 4 %, míg a 2006. szeptember 1-től végrehajtott 8,1 %-os átlagos helyközi tarifaemelés 2006. január 1-től számított súlyozott havi átlaga 2,7 % volt.

A perbeli vita tárgyát az képezte, hogy a 2006. évi bérmegállapodás alapján a keresetfejlesztés mértékét illetően miként kell figyelembe venni, hogy a 60/2006.(VIII.22.) GKM rendelet 2006. szeptember 1-től ugyan 8,1 %-os átlagos helyközi tarifaemelést írt elő (melynek 2006. január 1-től számított súlyozott havi átlaga nem vitatottan 2,7 % volt), de ez a tarifaemelés az alperesnél bérfejlesztésre alapot adó nettó árbevétel - felperesek által sem vitatottan - nem eredményezett, mert csak az árkiegészítés-változás és ÁFA mérték emelés miatti bevételkiesés kompenzálására nyújtott fedezetet.

A munkaügyi bíróság a Ptk. 207. § (1) bekezdésében foglaltakat alkalmazva a bérmegállapodás értelmezésekor nemcsak annak nyelvtani jelentéséből indult ki, hanem részletesen vizsgálta a felek szerződéskötéskori feltehető akaratát is. E körben megállapította, miszerint nem volt gyakorlata annak, hogy a bérfejlesztés mértékét a tarifaemelések mértékéhez igazítsák, ezért az érdekképviselők a 2005. évi tárgyalások folyamán is kerülni kívánták ezt a lehetőséget annak bekövetkezése bizonytalansága miatt. A tárgyalásokat ténylegesen folytató szakszervezeti képviselő és a ... Szövetségének képviselője tanúvallomása egyező volt a tekintetben, hogy a bértárgyalások során fel sem merült annak lehetősége, hogy egy miniszteri rendelettel végrehajtott tarifaemelés a társaságnak bevétel növekedést nem eredményez. Nem volt ezért olyan körülmény vagy nyilatkozat, melyet a felperesek akként értelmezhettek volna, hogy a tarifaemelést annak bevételnövelő hatásától függetlenül fogják a bérfejlesztés alapjául tekinteni. Épp ellenkezőleg, a munkáltatói szövetség képviselői

hangsúlyozták, hogy bérfejlesztésnek csak bevétel növekedés lehet az alapja. E tényállás alapján a munkaügyi bíróság arra vont le jogkövetkeztetést, miszerint az alperes nem szegte meg a 2006. évre kötött bérmegállapodás 3. pontjában foglaltakat, amikor a 2006. évi, kizárólag az ÁFA kulcs emelés költségnövelő hatását kompenzáló tarifaemelés mértékét a bérfejlesztésnél figyelmen kívül hagyta.

A felperesek fellebbezése folytán eljáró Somogy Megyei Bíróság 3.Mf.21.012/2009/3. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

Ítélete indokolása szerint az elsőfokú bíróság helyesen alkalmazta a Ptk. 207. § (1) bekezdését, és ennek alapján helyesen állapította meg a felek feltehető akaratát.

A jogerős ítélet ellen a felperesek nyújtottak be felülvizsgálati kérelmet, melyben az eljáró első vagy másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára való utasítását kérték.

A felperesek a Ptk. 207. § (1) bekezdésének megsértésére hivatkoztak. Álláspontjuk szerint az eljáró bíróságok a tényállás megállapításánál figyelmen kívül hagyták a bérmegállapodás szövegének nyelvtani értelmezését, továbbá a 2005. szeptember 27-én felvett emlékeztetőben foglalt nyilatkozatokból téves következtetést vontak le, mert az emlékeztetőben, a 2005. október 24-ei munkáltatói szövegjavaslatban, és a bérmegállapodásban nem szerepel olyan kitétel vagy arra utaló nyilatkozat, mely szerint a béremelésnek csak bevétel-növekedés lehet az alapja.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

Ténykérdés, hogy a perbeli megállapodás a 2006. évre vonatkozó keresetfejlesztési elvekről és mértékről szól, a %-os mérték konkrét meghatározása nélkül. Minthogy a megállapodás értelmezését illetően volt a szerződő felek között vita, a Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint a felperesek megalapozottan nem kérhették - a jogviszony természeténél fogva - az egyes munkáltatók marasztalását (hiszen keresetük szerinti döntés végrehajthatatlan). A megállapodás szerinti keresetfejlesztés éves mértékének megállapítása lehetett volna csupán a per tárgya.

A Legfelsőbb Bíróság az előbbieik kiemelése mellett érdemben mindenben egyetértett az eljáró bíróságok által levont jogkövetkeztetéssel.

A felek szerződéses akaratának vizsgálatára munkaügyi perben is a Ptk. 207. §-ában foglaltakat kell alkalmazni (EBH 258.). E szerint a szerződési nyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a másik félnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset összes körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint érteni kellett.

Az iratokból megállapíthatóan korábban az éves bérfejlesztés mértékét soha nem kötötték a tarifaemelések mértékéhez. A 2005. évi tárgyalások során éppen a munkáltatói szövetség képviselői hangsúlyozták azt, hogy a béremelésnek csak bevétel növekedés lehet az alapja; a munkáltatói ajánlat a keresetfejlesztés mértékére 3,96 % volt, ezen felül az OÉT ajánlás (4-5 %) bevárása, illetve „a társaságok nettó árbevétele” merült fel (2005. szeptember 27-ei emlékeztető). A 2006. évre szóló bérmegállapodás aláírására azt követően került sor, amikor a 2005. október 15-től hatályos tarifaemelés már ismertté vált. A munkáltatói érdekképviselő kezdeményezte az éves bérfejlesztés mértékének a tarifaemelés mértékéhez való kötését. Az ekkori információk szerint 2006. évben tarifaemelésre nem számíthattak (H. Sz. tanúvallomása).

Ennek a bizonyított szándéknak a figyelembevételével kell értékelni a 2006. szeptember 1-től végrehajtott - tartalmában a korábbtól lényegesen eltérő - tarifaemelést. Nem vitásan ekkor a helyközi autóbusz-közlekedés díjai 8,1 %-kal emelkedtek, ami a GKM rendelettel elrendelt emelés volt, és kompenzálni volt hivatott a közlekedési szolgáltatóknak a 15 %-os ÁFA kulcs emelkedéséből adódó valamennyi terhét, így az utas által fizetett menetdíj és az állam által fizetett fogyasztói árkiegészítés ÁFA-tartalom változását. Az emeléssel az alperes nettó díjbevétele változatlan maradt. Megállapíthatóan tehát 2006. évben az utasok szempontjából valóban tarifaemelés történt, de az alperes munkáltató szempontjából ugyanakkor - az ÁFA kulcs emelése folytán - bérfejlesztésre alapot nem adó tarifynövekedés volt.

Az eljáró bíróságok - az előbbieken kiemeltek a Pp. 206. § (1) bekezdésének megfelelően helyesen értékelték, és a Ptk. 207. § (1) bekezdése alapján levont jogkövetkeztetésük is helytálló és jogszerű. A felülvizsgálati eljárás során nincs lehetőség a lefolytatott bizonyítás adatainak újabb egybevetésére és értékelésére. Felülmérlegelésre csak igen kivételesen akkor kerülhet sor, ha a tényállás feltáratlan maradt, iratellenes vagy okszerűtlen, illetve logikai ellentmondást tartalmaz. Ilyen pedig a perbeli esetben nem volt megállapítható.

*Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet - jogszabálysértés hiányában - a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.*

*A pervesztes felpereseket kötelezte a Pp. 78. § (1) bekezdésének alkalmazásával az alperes felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére, míg a felülvizsgálati eljárás illetékét a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a értelmében az állam viseli.*

*Budapest, 2010. június 30.*

*Dr. Tálné dr. Molnár Erika a tanács elnöke, Dr. Stark Marianna s.k. előadó bíró, Dr. Földényi Gyuláné s.k. bíró*

*A kiadmány hitelével:*

*bíróági tisztviselő*